

Викрадене дитя

КУПИТИ

Про книгу

Надія приїжджає до Канади після закінчення Другої світової війни. Останні п'ять років вона провела в таборі для переміщених осіб. Її переслідують тривожні спогади. Хто вона насправді? Дівчинка бачить образи іншої родини, нацистську форму, Гітлера... Та чи може Надія вірити в те, про що розповідають її марення?

МАРША ФОРЧУК СКРИПУХ

МАРША ФОРЧУК

СКРИПУХ

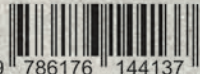
ВИКРАДЕНЕ ДИТЯ

«На потертих білих стінах танцюють темні тіні.
Навколо скляної дверної ручки подряпини від чийось нігтів.
Від дверей скрізь відстають крихітні шматочки деревини. Одне
вікно розташоване занадто високо, щоб визирнути, тож
я хапаюся за ґрати й намагаюся піднятися. На якусь страшну
мить я дивлюся на витоптаний брудний сніг далеко внизу.
Руки слабнуть, я знову падаю на підлогу.
Чому я ув'язнена в цьому будинку?
Моє горло пересохло від крику, а нігті закривавлені від шкрябання
біля дверної ручки. Я лежу на дерев'яній підлозі й дивлюся вгору
на голу лампочку. Не чую нічого, крім власного важкого дихання.
Лунає тупотіння твердих черевиків просто за моїми дверима.
Човгання. Боротьба. Дитячий крик у коридорі. Зачиняються двері.
Ще одна викрадена дитина».

Надія приїжджає до Канади після закінчення Другої світової війни.
Останні п'ять років вона провела в таборі для переміщених осіб.
Її переслідують тривожні спогади. Хто вона насправді? Дівчинка
бачить образи іншої родини, нацистську форму, Гітлера...
Та чи може Надія вірити в те, про що розповідають її марення?

ISBN 978-617-614-413-7

9 786176 144137

Викрадене дитя

Марша Форчук Скрипук

Викрадене дитя

Переклала з англійської Юлія Любка

УДК 82-3; 821.111(71)

Ф 79

Форчук Скрипук Марша

Викрадене дитя / Марша Форчук Скрипук ; пер. з англ. Юлії Любки. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2023. – 200 с.

ISBN 978-617-614-413-7

Надія приїжджає до Канади після закінчення Другої світової війни. Останні п'ять років вона провела в таборі для переміщених осіб. Її переслідують тривожні спогади. Хто вона насправді? Дівчинка бачить образи іншої родини, нацистську форму, Гітлера... Та чи може Надія вірити в те, про що розповідають її марення?

We acknowledge the support of the Canada Council for the Arts for this translation.

Canada Council Conseil des arts
for the Arts du Canada

Усі права застережено. Відтворювати будь-яку частину цього видання в будь-якій формі та в будь-який спосіб, зокрема електронно, без письмової згоди правовласників заборонено.

***Stolen Child.* Copyright © 2010 by Marsha Forchuk Skrypuch.**

All rights reserved.

Published by arrangement with Scholastic Canada Limited.

ISBN 978-617-614-413-7

© Книги – ХХІ, 2023, видання українською мовою

© Юлія Любка, 2023, переклад

© Анна Стьопіна, 2023, обкладинка

Розділ перший

1950 – Приїзд до Канади

Жінці, яка казала, що вона моя мати, було так зле на кораблі з Європи, що майже весь час вона носила на шиї пакет на випадок нудоти. Чоловік, якого я називала батьком, роком раніше переїхав у Канаду. Він працював у різних містах країни в пошуках місця, що могло б стати нашим домом. Він написав нам, що оселився у Брантфорді, Онтаріо, бо вподобав дерева та дві українські церкви. І ливарний завод, який дав йому роботу, а це означало – ми матимемо що їсти.

Оскільки Марусі було зле на кораблі, більшість часу вона провела внизу. Я не люблю перебувати в замкненому просторі, тому давала їй спокійно спати. Мені ж залишилося багато часу на самоті, а я й не була проти. Я бігала сходами на верхню палубу, нахилялася через перила і спостерігала, як далеко піді мною піниться вода. Одного разу

я перелізла через перила й сіла на край, звисивши ноги над відкритою водою. Насолоджувалася чистим прохолодним повітрям. Я пробула там менше хвилини, коли матрос схопив мене за талію і повернув на безпечне місце. Він кричав на мене мовою, яка не була ні українською, ні їдишем, ні німецькою, ні російською. Англійською вона також не була. Гадаю, він сказав мені, що я несповна розуму таке виробляти. Я не почувалася несповна розуму. Нарешті я була сама під відкритим небом, хоча б мить. Здавалося, це свобода.

Коли корабель прибув у порт Галіфакс, я пішла за Марусею по трапу. Я так звикла до похитування моря, що, коли мої ноги торкнулися канадської землі, я подумала, ніби й вона рухається. Щоб не впасти, я мусила вхопитися за стовп. Маруся теж не трималася твердо на ногах. Вона несла валізу й не могла дістатися до стовпа, тому я схопила її за руку, а тоді ми пішли до кінця довгої колії іммігрантів, що зивалася, ніби змія.

Попереду черги стояли чоловіки в уніформі й опитували кожного новоприбулого. Це лякало мене до німоти. Про що вони мене запитають? Що я могла їм сказати? Маруся заспокійливо стиснула мені руку.

– Не забудь називати мене мамою.

Коли черга дійшла до нас, офіцер глянув на наші документи, а потім нахилився до мого лиця. Його

грубувате обличчя було добрим, але форма лякала мене. Він сказав українською:

– Ласкаво просимо до Канади, Надю. Ти рада, що ти тут?

Я не люблю брехати, тому не відповіла, а просто дивилася на нього крізь сльози. Я була щаслива нарешті вибратися з того жахливого табору для переміщених осіб, у якому ми провели п'ять років. Якоюсь мірою я раділа тому, що потрапила в Канаду, бо вона так далеко від мого іншого життя. Але в моєму попередньому житті були речі, за якими я все ще тужила.

Офіцер імміграційної служби смикнув за одну з моїх кісок, а потім устав. Я слухала, як він запитував Марусю про те, де ми жили до війни і що робили під час війни. Я завжди помічала, як легко Марусі вдається брехати.

Офіцер попросив подивитися квитки на потяг – їх дали нам люди з Об'єднаних націй. Маруся показала їх, не випускаючи з рук, але він вихопив їх і уважно оглянув. Вдовольнившись, він проштампував наші документи та вручив нам. Маруся склала їх тремтливими руками й обережно просунула в бюстгальтер крізь гудзики попросованої блузи. Чоловік видав їй трохи паперових грошей.

– Це п'ять канадських доларів. На їжу, – сказав він.

Порт був ущент заповнений людьми, які втратили батьківщину під час війни, як і ми. Вуличні

торговці змагалися між собою, намагаючись продати нам їжу. Вони вигукували щось на кшталт «молоко», «яблука» та «хліб». Ми з Марусею трохи повчили англійську в таборі для переміщених осіб, тож могли зрозуміти деякі слова.

Маруся хотіла купити бутерброди з м'ясом і пляшку молока, але не знала, як сказати «бутерброд». Коли нарешті торговець зрозумів, то попросив надто багато доларів. Ми мали бути обачними, аби зберегти гроші. Я була голодна й хотіла пити, думала, що помру від спеки. Але принаймні ми були в безпеці.

– Мабуть, це продовольчий магазин, – сказала я, вказуючи на будівлю з пірамідою бляшанок, виставлених у вікні. Двері будівлі відчинилися, і звідти вийшов чоловік.

Він ніс щось схоже на хліб.

– Давай спробуємо, – вирішила Маруся, штовхаючи мене в бік магазину.

Коли ми відчинили двері, то відчули, що всередині було ще спекотніше, ніж назовні. Пузатий чоловік із рум'яним обличчям і блискучою лисою головою всміхнувся нам.

– Їжа...? – сказала Маруся англійською, тримаючи п'ять доларів, щоб чоловік її побачив.

– Залишилося не так багато, – чоловік відповів їй англійською, жестикулюючи руками. Ми оглянули магазин. Він мав рацію. Банки, розташовані

в піраміді, мали зображення з різними овочами. Ще в крамниці були мішки з борошном і рисом. Але жодних булочок, сирів, ковбаси чи чогось такого, що можна з'їсти, не готуючи.

– Хліб? – спитала Маруся.

Крамар сумно похитав головою. Ми вже збиралися йти, коли обличчя чоловіка засвітилося. Він зігнув палець, і ми пішли за ним до заднього кутка магазину. Коли чоловік відчинив гігантську скриню, нас зі свистом огорнуло прекрасне крижане повітря. Він витягнув щось, що нагадувало велику білу картонну цеглину.

– Ice cream¹, – сказав він, усміхаючись.

– I scream²? – спантеличено запитала Маруся.

– Ні, ні, – заперечив чоловік. Я була така ж розгублена, як і Маруся. Який стосунок це кричання мало до хліба? Чоловік схопив картонну цеглинку й підніс її до переднього прилавка. Він зосереджено насупив брови, копирсаючись у скриньці під касою. Зрештою, усміхаючись, дістав дві пласкі дерев'яні ложечки.

– Зараз побачите, – промовив він, віддираючи шар паперу з холодної цеглинки. Аромат ванілі вибором долетів до нас.

– Ice, – пояснив чоловік. – Cream, – він узяв одну з дерев'яних ложок і протягнув її поверхнею

¹ Морозиво (з англ.).

² Я кричу (з англ.).

цеглинки. Утворилася холодна кулька. Він поклав її на ложку й підніс до рота.

– Скуштуйте, – запропонував він. Я стиснула губи.

– Я спробую, – сказала Маруся своєю обережною англійською.

Чоловік підніс ложку до її роззявленого рота й опустив у нього холодну кульку, ніби годував птаха. Очі її розширилися від шоку. Я дуже раділа, що не скуштувала першою. А тоді вона всміхнулася.

– Добре!

Маруся набрала ще трохи в ложку й дала мені. Кінчиком язика я торкнулася до незнайомої їжі. Вона нагадала мені снігову кульку. Я поклала всю ложку в рота і здригнувся від шоку. Холодний солодкий вершковий смак. Не просто чудовий смак, а відчуття холоду в спекотний липкий день. Божественно.

– П'ять доларів, – сказав крамар.

Маруся зблідла. Цілих п'ять доларів за цю дивну нову їжу? Вона похитала головою.

– Ти їси – ти купуєш, – суворо відказав він.

Маруся неохоче піднесла в руках нашу п'ятидоларову купюру.

– Але це все, що в нас є.

Крамар вихопив купюру з її пальців.

– Будь ласка, – сказала вона з повними сліз очима.

Продавець жалісно поглянув на нас. Він потягнувся до каси й дістав один долар. Маруся взяла,

і ми вийшли з магазину. Маруся притискала до грудей наше коштовне морозиво. Ми заледве пройшли пів кварталу, коли вона закричала:

– О ні. Дивися!

Її блуза була вкрита густою білою рідиною.

– Тримай, – сказала вона, шпурляючи попку мені. Вона просунула руку крізь гудзики в бюстгальтер і дістала наші дорогоцінні імміграційні документи та квитки на потяг. Кутик однієї форми був вологим, а частина офіційного штампу нерозбірливою. Квитки теж вологі, але не пошкоджені. Вона помахала ними в повітрі, щоб просушити. Тим часом я стояла й дивилася, як морозиво за чотири долари тане від спеки. Вона обережно склала імміграційні документи та квитки на потяг і засунула їх під пояс спідниці.

– Давай сядемо там, – запропонувала Маруся, стискаючи мене за лікоть. Щойно ми сіли на лавку в парку, вона подала мені дерев'яну ложку. Ми ковтали морозиво якомога швидше. Коли закінчили, наші руки й обличчя стали липкими, але мені було байдуже. Це морозиво виявилось найкращим, що я куштувала за дуже довгий час. Ми помилися у громадському фонтані, але Марусина блузка вже не мала вигляду свіжовипрасуваної. Я не пам'ятаю всього, що відбувалося протягом наступних кількох днів. Нам удалося знайти дорогу до вокзалу. Я знала, що ми їдемо на захід. Пам'ятаю, як пересідали

у Квебеку. Доволі надовго ми зупинялися в Монреалі, щоб знайти продовольчий магазин. У нас була тільки одна доларова купюра. Морозиво – таке дороге задоволення! Одна з іммігранток, які їхали з нами в поїзді, запропонувала нам купити щось під назвою «чудо-хліб»¹.

– Це дешево, – сказала вона. – За долар можна отримати три буханці.

Тож ми зайшли до продуктового магазину та запитали в касирки з червоною помадою на губах, де знайти чудо-хліб.

– Далі в проході, – відповіла вона нудним голосом, указуючи напрямок довгим червоним нігтем. Ціла полиця була заповнена пухкими білими хлібцями, загорнутими в кольоровий вощений папір. Маруся взяла два. Ми не посміли купити щось пити – надворі був фонтан. Касирка дала нам кілька монет решти.

Коли ми знову сіли на потяг, Маруся відкрила один зі згортків з хлібом і вкряяла по дві скибочки обом. Він здавався ідеальним білим хлібом із м'якою золотавою скоринкою. Я піднесла його до обличчя і вдихнула. Він не мав запаху. Я відкусила. Він не мав смаку. Я подивилася на Марусю. Вона

¹ «Чудо-хліб» (англ. «Wonder Bread») – популярна марка американського нарізного хліба, що виготовлявся з 1921 року й один із перших був збагачений вітамінами та мінералами (у 1940-х роках).

повільно жувала зі спантеличеним виразом обличчя.

– Цікаво, чому вони називають це хлібом, – запитала вона, а потім сумно засміялася. – Чудо-хлібом.

Мені хотілося плакати. Чи це єдиний хліб, який ми зможемо їсти в Канаді?

Маруся погладила мене по руці.

– Я спечу справжній хліб, коли ми приїдемо до нашого нового дому.

З рухом поїзда мій голод утамувався чудо-хлібом. Я заснула, мріючи про справжній хліб.

Наш потяг пропихтів через Оттаву, а в Торонто ми пересіли на інший. Я була вражена, що Маруся змогла в усьому цьому розібратися, але щоразу, коли поїзд зупинявся, вона показувала наші квитки кондукторові, аби переконатися, що ми їдемо у правильному напрямку. Ці поїзди були закриті, з м'якими кріслами та великими вікнами. Анітрішки не схожі на німецькі вагони-платформи. Я спостерігала у вікно, як міста пропливали повз, і дивувалася, що там не було ані розбомблених, ані спалених будівель. Хіба війна не перейшла за океан? Гадаю, це була все-таки не світова війна.

До того як поїзд прибув у Брантфорд, ми вже з'їли два буханці чудо-хліба і мене справді нудило від нього. На вокзалі Брантфорда я побачила

Івана – чоловіка, якого повинна називати батьком: він чекав на нас біля будівлі вокзалу. Його обличчя було свіжопоголене, а волосся – зачесане назад і все ще мокре. Він тримав руки глибоко в кишенях пари зношених сірих штанів.

Коли ми вийшли з поїзда, його обличчя засіяло усмішкою. Ми були лише за кілька кроків від вагона, коли Іван огорнув Марусю руками й голосно поцілував – прямо на очах у всіх.

Я намагалася вдавати, наче не знаю їх, але потім він схопив мене за руки і пригорнув до себе. Я спробувала відштовхнути його, але він міцно вчепився.

– Ти в безпеці, Надю, – прошепотів Іван. – Ми вже ніколи нікому не дозволимо зробити тобі боляче.

Я не хотіла його обіймати, натомість розм'якла. Мені не хотілося цієї сцени. Іван схопив стару потерту Марусину валізу й поклав її в багажник своєї великої чорної автівки. У мене не було багажу – мої кілька одиниць одягу легко помістилися в Марусину сумку. Ми сіли в авто, ніби справжня родина. Я дуже давно не була в машині. Сіла на заднє сидіння, просочене запахом шкіри та бензину...

Великий чорний автомобіль, яким кермує чоловік в уніформі...

– Надю, відчини трохи вікно, хай вітерець злегка прохолодить тебе, – сказала Маруся. Потім, повернувшись до Івана, додала: – Ти купив цю машину, Івашку?

– Ні, – відповів він. – Вона належить моєму начальнику. Він позичив мені її сьогодні, щоб ви гарно доїхали до нашого нового дому.

Маруся примружилася від задоволення й кінчиками пальців провела по щоці чоловіка.

– Це дуже турботливо з його боку, – сказала вона. – Нагадує мені той час, коли ми одружилися.

Я теж його пам'ятала. Вони одружилися в таборі для переміщених осіб. Не в самому таборі, а в маленькій австрійській церкві за його межами. Австрійський священник дозволив українському священнику з табору провести службу. Після того ми всі взяли таксі назад до табору. Той автомобіль був маленьким і старим, шкіряні сидіння потріскалися від часу.

Я налаштувалася на довгу дорогу, але за якісь лічені хвилини Іван повернув на вулицю, що складалася переважно зі старих на вигляд цегляних будинків. Я помітила кілька менших дерев'яних осель, зведених між ними. Він зупинився перед однією. Здавалося, ніби її щойно збудували.

– Ти купив будинок, Івашку? – здивовано запитала Маруся.

– Я купив трохи землі, Марусю, – відповів він. – Будую дім.

Маруся та Іван вийшли з машини, а я залишилася сидіти на задньому сидінні. Що зі мною було не так? Весь цей час я хотіла, аби подорож

закінчилася. Прагнула опинитися вдома. Але чи це справді був мій дім?

Іван відчинив задні двері автомобіля і простяг мені руку.

– Надю, – сказав він, – я зробив для тебе гойдалку на задньому дворі.

Дванадцятирічні діти надто великі для гойдалок, це мені було відомо, але я всміхнулася все одно. Важило те, що Іван так старався. Я вийшла з машини. Іван дістав Марусину валізу з багажника, і ми втрьох пішли до входу.

Іван відчинив двері й заніс валізу всередину. Він повернувся до Марусі з усмішкою на обличчі, підняв її, наче дитину, і проніс крізь дверний отвір.

– Що ти робиш? – закричала вона. – Опуст мене!

– Це такий канадський звичай, – сказав Іван. – Він повинен принести удачу.

Чоловік поставив Марусю на підлогу, і я пішла за ними, вдячна, що він мене не переніс через поріг.

Зовні будинок здавався закінченим, але всередині стояли лише дерев'яні дошки – Іван сказав, що вони називаються стояками, – там, де мали стояти стіни. Підлога – зі звичайної шліфованої деревини, яку можна побачити в хорошому хліву. Меблів не було.

– Дозвольте мені провести двом моїм дівчатам екскурсію їхнім новим домом, – сказав Іван, схопивши кожну з нас за руку і схвильовано усміхнувшись.

Маруся намагалася намалювати усмішку на своєму обличчі, але в очах її виднілася така ж розгубленість, як і в мене.

– Це наша вітальня, – промовив він.

Усе ще тримаючи нас за руки, Іван провів нас крізь наступний дверний прохід.

– А це спальня.

У будинку була лише одна спальня? Крихітна кімната. У ній ледь вистачало місця, щоб умістити два матраци на підлозі. Акуратно складена постільна білизна лежала зверху. Якщо тут лише одна спальня, вона буде для Марусі з Іваном.

– Тоді я спатиму у вітальні? – запитала я.

Я не була проти спати там. Вітальня просторіша, у ній легше дихалося, ніж у цій маленькій кімнатці. В Іванових очах ненадовго з'явився розгублений вираз, але потім чоловік відповів:

– Коли будинок буде закінчено, ти матимеш свою кімнату на горищі.

Він указав на невелику, начорно оброблену ділянку над нашими головами.

– І ти зможеш вибрати колір для своїх стін.

Як би я дихала в такому крихітному просторі?

Слава богу, все ще не було завершено. Мабуть, матиму час щось змінити.

– Де я спатиму зараз?

– На задньому дворі, як і ми, – відповів Іван.

Під відкритим небом. Значно краще!

– А тепер продовжимо тур.

Залишилося небагато. Крім грубо обтесаної вітальні й спальні, були ще кухня та ванна кімната – і все. У ванній – раковина та новий унітаз, що змивається, і старомодна залізна ванна з ніжним квітковим візерунком скраю.

– Я взяв її зі смітника, – гордо сказав Іван. – Можете уявити, що її хтось викинув?

На дні ванни бракувало великого шматка емалі. На його місці зияла рана з чорного металу та кільце іржі. Поза цим ванна була ідеально придатною для використання. Я б усе віддала за таку ванну в таборі.

– Це легко виправити, – сказав Іван, помітивши, що я поглядаю на відколоту частину. – Щойно будинок буде завершено.

Він провів нас на кухню. Ми милувалися вживаною електричною плитою з двома конфорками та свіжопофарбованою в ніжно-блакитний колір сумкою-холодильником. На ній були акуратно складені три чисті, але пощерблені тарілки і три кавові чашечки – всі різні. Були там і залізна сковорідка, а також ніж, виделка та ложка для кожного з нас. Найбільше Іван пишався величезною кухонною раковиною та кранами, з яких текла холодна й гаряча вода.

– Ми й білизну можемо прати в цій раковині, – сказав він. – Але ви ще нашого двору не бачили.

Іван відпустив мою руку, щоб відчинити задні двері. Ми вийшли на шлакоблоки, складені у формі

сходинок. Посеред крихітного заднього двору стояв величезний дуб.

З міцної гілки звисала мотузка з дерев'яним сидінням.

– Це для тебе, Надю.

Мені не хотілося, аби це було так, але я не могла стриматися.

– Дякую! – сказала я і обійняла Івана.

Я справді була щирою, і це мене здивувало. Я підбігла до гойдалки, щоб подивитися на неї зблизька. Дерев'яне сидіння було гладким, як оксамит. Іван відшліфував кожнісіньку трісочку. Маруся та Іван стояли, тримаючись за руки, на ґанку зі шлакоблоків.

– Не хочеш спробувати? – спитала вона.

Мені сподобалося відчувати вітерець на обличчі, коли я розгойдувалася ногами, щоб здійснитися все вище. Я наче була вільною. Коли гойдалка злетіла найвище, я змогла заглянути на подвір'я наших сусідів. Побачила ще одну гойдалку на дереві. Отже, неподалік жила принаймні ще одна дитина – чудово. Це місце могло б стати мені домом.

Розділ другий

Брантфорд – дім?

Того першого вечора люди приходили до нашого дому з подарунками. Була всіляка їжа – хороший житній хліб, голубці та ковбаса. Марусі давали банки з маринованим буряком, полуничне варення та мед, а також яйця й мішок борошна. Хтось приніс рулон світло-блакитної тканини, а Іванові дали пляшку горілки. Священник подарував мені молитовник, а англійка з родимкою на щоці принесла пакет олівців. Коли більшість людей уже розходилися, приїхала пара із сердитим на вигляд темно-волосим хлопчиком.

– Це Михайло, – сказала мені жінка, підштовхуючи хлопчика вперед. – Він учень Центральної школи.

Його батьки зайшли до будинку, залишивши Михайла зі мною у дворі.

– Що таке Центральна школа? – спитала його я.

– Ти підеш туди у вересні, – сказав він. – Тобі не сподобається.

– Чому?

– Вони глузуватимуть із тебе, бо ти не канадка.

– Вони знущаються з тебе? – спитала я.

– Вже ні, – сказав він, стиснувши кулаки. – Я поб'ю їх, якщо вони це робитимуть.

Це навряд чи могло спрацювати в моєму випадку.

Можливо, Михайло бив би людей за мене, якби ми подружилися?

Після того як усі пішли, Іван сказав:

– У мене для вас є ще один сюрприз.

Він узяв мене за руку й повів до кущів, що слугували парканом між нашим двором та двором наших сусідів.

– Ви помітили, що це? – запитав він.

Там не було квітів – кущі мали такий вигляд, наче їх щойно посадили, – але я впізнала форму листочків.

– Бузок! – вигукнула я.

– Я посадив його для вас, – сказав Іван. – Він зацвіте наступної весни й будитиме вас щоранку ароматом квітів.

Мене настільки переповнювали емоції, що я ледь спромоглася прохрипіти «дякую».

– Це твій дім, Надю, – сказав він, стискаючи мені руку. – Ми хочемо, щоб ти була щаслива тут.

Ми витягли матраци і спали під зірками на задньому дворі. Прохолодний вітерець заспокоював. Мені було добре на відкритому повітрі. Спершу мене лякав скрекіт, але Іван пояснив, що це так жаби співають, і навіть знайшов одну маленьку, щоб показати мені. Удома в нас теж були жаби, але я не пам'ятаю, коли востаннє бачила бодай одну. Жаб'яча пісня так сильно відрізняється від звуків мін, артилерійського вогню, бомб. Скільки ночей я намагалася заснути всупереч усім тим звукам усі ці роки війни? І навіть роки в таборі без бахкання війни ми жили в такій тісноті з іншими переміщеними людьми, що я чула хіба хропіння, бурчання та ридання.

Лежачи там, дивлячись на зірки і слухаючи жаб, я почала розслаблятися – зовсім трохи. Може, все буде добре. Я глибоко вдихнула прохолодне вечірнє повітря й заплющила очі, але сон не приходив. Маруся засовалася. Потім повернулася до мене й почала співати колискову пісню, яку я знала все життя.

*Колисонько, колисонько,
Колиши нам дитиноньку,
Щоб спало, не плакало,
А щоб росло, не боліло
Ні голівка, ні все тіло.*

Я слухала ці слова й відчувала, як страх покидає тіло. Мене заколисував затишок матраца та постелі.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

BOOK2GO
ЕЛЕКТРОННІ КНИГИ

КУПИТИ